№ 264 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

22-טער יאהרגאַנג. | 14 listopada 1929 r. | דאָנערשטאג, י"א מרחשון תר"צ. | רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיאָטרקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

קאנפערענץ אין האנדעלס-מיניסטעריום

וועגען איינשטעלען נארמאלע בעציהונגען אין האנדעל

די רעגירונג פאדערט פון סוחר-טום ניט ווייניגער אדער צוישטעלען גענויע ציפערז וועגען דער לאגע

דאס יוד. סוחר'טום האלט, אז די לאגע קען ווערען נארמאל דורך גאנץ אנדערע וועגען אוך אופנים

קאנפערענץ איז האנדעלס-מיניסטער.

וועגען איינשטעלען נארמאלע בעציהונגען איז האנדעל

וואַרשא. (טעלעפאָנישׁ) הינעם איז אין האנדעלס-מיניסטעריום פאָרגעקומען א קאנפערענץ וועגען שאפן א קאמיסיע פאר אויספארשן די לאגע אין האנדעל. נאכ'ן רעפעראט וואס עס האָט גטהאלטען דער דירעקטאר פון ביורא פאר פארשן די קאניונקטור, האָט זיך ענטוויקעלט אריס דער פראגע א לענגערן רעי דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך אויך באטיליגט די פארשטעהער פון יודישען סוחר'טום סעג. טרוסקער אין דאָק. וויטשלוצקי.

דערצו וועגען נארמאליזירען דאָס האנדעל האָט סעג. טרוסקער גזאָגט, אז די לאגע אין האנדעל קען גמאכט ווי רען נארמאל אויף א נאנץ אנדערען אופן. עס דארפען קודם כל אפגעשאפט וע רען די בערעניצונגען פון קרעדיט, דער שלעכטער שטייער-סיסטעם, דאס שרעקליכע זעלבסטער שטייער-סיסטעם די קאפעראטיוון און די קאמונאלע אינסטיטוציעס. אפ דאס וואס אינשטעלען נארמאלע בע-ציהונגען אין האנדעל.

דאָס וויטשלוצקי זאָגט, אז צוליב פראקטישע מעמים מוזען די סוחרים זאָרגען, אז מען זאל האבען וועגען זיי א קלארע פארשטעלונג אין דערויבער א.ז. ער פאר שאפען די קאמיסיע אויסצו-פארשען די לאגע אין האנדעל.

דאס נעמט דאָס וואָרט דער האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי. ער וויזט קודם כל אן, אז די בעציהונג צום סוחר-אין איז פולען נעווארן א שטענדיגע. איצט ווייל די רעגירונג העלפען דאָס האנדעלס-עלעמענט, פרי אבער דאָס זאל נעשען, איז נויטיג אין קלענ'סטען: די סוחרים זאלען נושט בלויז קומען מיט נשווענען אין נשרטיגן וועגען זייער בזה מערער לאגע, נאר מיט נעוויס ציפערן אין פאקטען בעווייזען דאָס מצב פון האנדעל. אָט דאָס וועט זיין די אויפ-נאבע פון דער קאמיסיע אין דאס וועט אויך זיין למובת דעם האנדעל.

די שחיטה פון צפת פאר דער אויס-פארשונגס-קאמיסיע

ירושלים, 13. נאוו. (יטא) דיר אויספארשונגס-קאמיסיע האט אויסנע-זעצונגען דאס נעשעפט, פרי צו בעקו-מען אסקוראציע. קאפימאן קארא בין לויטעט עם אבער קאמענארוש אפ. ער שטעלט אויך פאקט, אז די יודען אין צפת האבען נושט נעטאט קיין נעווארן, א חוץ אין צוברעכענעם רעוואלווער. ער לייקענט אויך די בלבולים פון ארבי-שען עקזעקוטיוו, אז די יודען זאלען חאבען ערמארדעט א ווענדערדען בע-רואנער אין צפת.

ארבישע פאדערונגען צום הויה-קאמיסאר

רושלים, 13. נאוו. (יטא) א דע-לעגאציע פון ארבישען עקזעקוטיוו האט אינערנענפען סער פשענסלאר'ן א רוח פאדערונגען. דערנאכער אויך, אז מען זאל זיי ערלויבען צו ברענגען א-וואקאטען פון ענגלאנד. משענסלאר האט די פאדערונגען נושט נאכגענפען. די אנדערע פאדערונגען האט ער צוגע-זאגט צו בעמראכטען.

לאָרד מעלטשעט פאר אינוועסטירען קאפימאל אין דער כעמישער אינדוסטריע איז פוילען

דאנציג, 13. נאוו. (יטא) וויי דער אנ'אקציע צו אינוועסטירען קאפימאל אין דער כעמישער אינדוסטריע אין פוילען, "יטא"-קארעספאנדענט דערווייסט זיך, האָט לאָרד מעלטשעט אונטערגענומען לען.

150 חלוצים פון רוסלאנד קייען א"י

מאסקווא, 13. נאוו. (יטא) די 150 חלוצים פון דער קאלאניע מעון האבען פערלאזען רוסלאנד און אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל.

ווידער א אנגריף אויף דער יודישער שחיטה

בערלין, 13. נאוו. א גרופע אנטי-סעמיטישע דעמאנסטראנטען האבען ארויס-געפרואוועט אין זאקסישען לאנדטאג א אנטראג, וואס פארלאנגט, אז דער פארלאג פון יודישע שחיטה. דער פארלאג האט שנעל-צוגעהן.

Dr. Goldman

Powrócił

הוי נפלה עטרת ראשינו!

אחרי מחלה כבדה וקצרה גוע ויאסף אל עמיו החסיד המציון בעל מדות ובעל מעשים

נ"ע ר' מאיר בן ר' משה זאב שליט"א יאסקאוויטש

חתן האדמור מפילץ זצל"ל

בשנת החמשים לימי חיו

הלויתו למנוחת עולמים, תהי' היום יום ה' י"א מרחשון בשעה 12 מבית האבל רחוב פיעטרקאוו 33

משפחתו המתאבלת

מיר דירקטן אויס א הארציגען טרייסט דער פאמיליע

וויינבערג

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכן זוהן

נ"ע שלמה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

יחיאל גינזבורג און פרוי.

מיין געהרטען חבר

ישראל יהודה אפפעל

צו זיין פערלאבונג מיט פרייליין

שרה עפשטיין

ווינש איך א הארציגען מזל-טוב און אלדאָ גוטס

פנחס לובינסקי.

אונזער חשוב'ן פרייַנד

ישראל יהודה אפפעל

צו זיין פערלאבונג מיט פרייליין

שרה עפשטיין

א הארציגען מזל-טוב

י. אבערזשאנסק און פרוי.

צו דער תנאים פון פרייַנד

ה' ישראל יהודה אפפעל

מיט פרל. שרה עפשטיין

ווינשט פיל גליק

י. י. בערלינער.

צו דער תנאים פון פרייַנד

ה' ישראל יהודה אפפעל

מיט פרל. שרה עפשטיין

ווינשען פיל גליק

אסתר און יוסף טורקא.

Dr. Wołkowyski

צענזיעלניאנא 25

טעלעפאן 126-87

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועניריש קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען

בעהאנדלונג מיט קוארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2, און פון 6 ·9 אזענד.

בעזונדער ״ארצט-זאל פאר פרויען.

Dr. Niewiażski

אויה אנדזשעיא 5, טעל. 139-10

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אזענד.

ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, פרימער און מענער-שוועכע בעהאנדלונג מיט קוארץ-שטראהלען.

פאר דאמעו ספעציעלער וואָרטע-זאל.

זאל פיל האַרמאניע | פאלקס-אוניווערזיטעט

נאָרוטאוויטשא 20 | ביי דער גאס. ״קולטור-ליגע״ אפט. לאדז

שבת, ד. 16. נאוועמבער קומט פאָר אין פילהאַרמאניע. זאל

א פארלעזונג פון ב. אייזראוויטש א. ד. ט.:

״די דערוואכונג פון מזרח״

טעזען: 1) מערב און מזרח.— קאָלק און מענש.—געזעצען פון מענשליכן לעבען.—די סאציאלע פיזיק. 2) יאָפאן, אייגענארטיגקייט פון לעבענס-שטייגער.—אירראפעאישע פארמען פון געזעלש. לעבען.— די מאדערנע בעוועגונג.— 3) כינא, זיטען און מנהגים.—די סאציאל-עקאנאמישע לאגע.— די רע-וואלוציאנערע בעוועגונג און איהרע סבות.—די איכטיגע לאגע. 4) אינדיע, די מיסטישע בעוועגונג. דער פאנטאסטישער קאמף.—די משיח-אידעען.—נאנדי און מאקדאנאלד.—די נאנטסטע פערספעקטי-ווען. צום סוף ווערט דער פרעלעזענט דערצאהלען משהו'לעך און לעזענדעס פון מזרח.

ביללעטען צום פריוו פון 50 גר. ביז 1 זל. בעקומט מען אין ״קולטור-ליגע״, בושעושינער 23, אין ארבייטער-וויינקעל פאלודניאוא 20 און אין טאג פון דער פאָרלעזונג ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

אויפפאדערונג

דערמיט פאדער איך אויף דעם ה' איצכ'ל שאַץ פון קאמעניץ-פאַ-דאלסק, דעם שוער פון ה' גרישא שאפאוא, וועלכער וואוינט בייַ זיין טאכטער שיינדעל ב. פון ערשטען מאַן אסטראוטסקי, דער געוועזענער פאבריקאנטען פון דער פירמע ״אסטראוטסקי און בירענצווייג״. אויך ק'לינסקי גאס 120, אפצושיקען אין משך פון דריי טעג, די אין יאהר 1927 פון מיר געוואנענע 350 זל. וועקסלען כלומר'שט פאר די שרכנים דיסקאוסקי ושותפו אלס שדכנות. אין נעגענפאל נעמט איך פון מיר אראָפ די וויטערדיגע פאלנען. ב. פארעצקי

ארבעט מארדעו וויטשער

ירושלים, 13. נאוו. (יטא) נעפען חרדה אין הינטיגע נאכט א באנדע ארבאבער בעפאלען א וואגען, אויף וועלכ-כען עם אין נעפאהרען דער יודישער קאלאניסט ישעיה לעווין אין כאנ-נאסט. ישעיה לעווין האט זיך נעוואלט פארטיידיגען קעגען די ארבער, בייַ דעם האט ער נעקראגען א שווערע וואונד אין קאפ. ער איז אריינגעבראכט נעווארן אין שפיטאל.

Dr. Goldman

Powrócił

געוואלדיגע מהומה אויף דער ניו-יארקער בערזע

אין אייז שעה פערקויפט פאר 13 מיליאן דאלאר אקציעס

די אקציעס פון א גרויסער אמעריקאנער עלעקטריע-געזעלשאפט געפאלן אויף גאנצע 47 און א האלב פונקטן

געוואלטיגע מהומה אויף דער ניו יארקער בערזע

ניו יארק 13 (פאעצ.) דער קראך אויף דער ניו יארקער בערזע האט אנגענומען א כוראַ'דיגען כאראקטער. עס טוט זיך ממש חושך. געגנוב צו זאגען אז אין משך פון 1 טאג זענען פערקויפט געוואָרען אויף דער בערזע פאר 13 מיליאן דאלאר אקציעס. די מהומה איז געווען אזוי גרויס, אז דער ווערט פון די אקציעס אין משך פון 3 שעה געפאלען פון 16 אויף 3 מיליארד דאלאר.

די אקציעס פון א ניו יארקער אקציען געז. זענען געפאלען אין ווערט אויף 10 מיליארד דאלאר. די אקציעס פון דער „זשענעראל עלעקטריק אמעריקא" זענען געפאלען אין 1 טאג אויף 47 אין א האלב פונקטען.

מעז שלאנט יודישע סטודענטען

קראקא, 13. נאוו. (ימא) הנגם פארמיטאג איז א גרופע פון 150 פוילישע סטודענטען בעפאלען אין אונווישער זומעט 9 יודישע סטודענטען אין זיי שמארק צישלאגען. 3 פון זיי האבען פערלוירען דאם בעוואוסטזיין. פאליציי האט צוגעריפען די לעבעדיגע נעכט.

אויסלענדישע ארבייטער-שוער פראטעסטירען געגען כאפן מיט די צישא-שולען

ניו-יארק, 13. נאוו. (ימא) א גרופע ארבייטער-שוער וון לוזשוואק, ווילא דעק, ד"ר האפמאן, וויינבערג און אנדערע האבען ארויסגעלאזט א פראקלאמאציע מיט א פראטעסט געגען קאפן מיט די צישא"א-שולען. אין דער פראקלאמאציע ווערט צוגעזאגט צו געבען הילף די דאזיגע שולען.

ניו-יארק, 13. נאוו. (ימא) דער אנגלענדישער ארבייטער-פירער מיסטער טהאמאס, וועלכער האט פאר א פאר טעג אין ניו-יארק, האט אין א רעדע וואס ער האט דארט געהאלטן, דערקלערט, אז אמעריקע איז דאס לאנד פון דער גרעסטער ארבעטלאזיגקייט אין דער וועלט.

אינטערווויאו מיט ס'יים-מארשאלעק דאשינסקי

וואַרשא. (פאלפאנוש) אין הינבליק פון „ראבאטנוק" איז פארפאנטלט אז ס'אונמשרוויאו מיט ס'יים-מארשאלעק דאשינסקי ווערען דאך נישט אין לאנד.

בלוטיג געשלעג צווישען בינדיסטען אין וואַרשא

וואַרשא. (פאלפאנוש) הינט אין מעקסטל-ארבייטער-פאראיין פאר נעקומען א בלוטיג געשלעג אוו שוסיי צווישען בינדיסטען און רויטע. עטליכע פארוואונדעט זענען פארוואנדעט געווארען.

ערשטער קלאנג-קינא-טעאטער אין לאדז

„SPLENDID"

נאר טאוויטשא 20.

היינט גרויסע פרעמיערע!

א נייע ערא אין דער קינאמאטאגראפיע!

קאמעדיאנטען וושרית (שאו באאט)

גרויסער קלאנג-זינגענדער פילם

דער רעקארד פון ערפאלג פון די אמעריקאנישע און איראפעאישע עקראנען. מוזיק-קאמפאזיציע פון יוראמע קערן, ווערטער פון אסקאר השמשרשטיין בילדען א גאנצקייט, און צוגעפאסט צום פילם דירעק אונזער בירגער יוזעף טשערניאווסקי, ענטהאלטען שהנע מעלאדיעס אויסגע-פיהרט דורך אריגינעלע נעגער-כארען רעווועלערסען:

די הויפט-ראלען פערקערפערן:

Laura La Plante
Józef Schildkraut
Helena Morgan i Jules Bledsoe

וועלכע זינגען ריהרענדע לידער

די כוראקטעריסטיע אילוסטראציע איז אויסגעפיהרט דורך א גרויס סימפאניש אירקעסטער פון זיבעגדציג טעאטער אין ניו-יארק. דאס דאזיגע בילד, וועלכעס איז אויסגעפיהרט דורך דער Universal Pictures Corporation, ווערט דעמאנסטרירט אויף קלאנג-אפפאראטען פון דער וועלט-בערימטער פירמע Western Electric Company Ltd. New-Jork, Londyn, וועלכע זענען א קורצע צייט בעהאלטן אין געמיינשאפטליכעס מיט די ניישטיגע נאכאמונגען, וועלכע זענען א קורצע צייט בעהאלטן אין געבריך אין אינזיגע קינא-טעאטערס אין פוילען. קוקויטש פון די סעאנסען 8 אין 10 אויגוסט. פרייזען נאר אין אונויטש פון די סעאנסען. נאכ'ן אנהויב ווערט דער זאל פאר'ן פובליקום געשלאסן סען.

פאספארטוס אוז הנחה-פילעטען — אונגילטיג

פרייזען פון פלעצער: לאוזשע—5 זל., I — 4 זל., II — 3 זל., III 2 זל.

דער אטלאנטיק פערהילט אין א געדיכטעז נעפעל

דער שיף פערפעהר איז כמעט אינגאנצען אפגעשטעלט

ניו-יארק, 13. נאוו. (פס.) אויף אטלאנטוק אין דער נאהנט פון ניו-יארק השרשט א געוואלטוג געדיכטער נעפעל, וואס פארלוירט כמעט אונגאנצען דעם שוף-פערקעהר.

די שופען אין וועג האבען ארופען לאזען די אנקערס, אדער זוי רופען פאראוים מיט גרויס סארזשקייט. צוויישען מיט נעפעל שוועבען אנדערע שופען שוין אן נעמעל, וואס האבען פערלוירען שופען-שיפער אין מאשטוט, וואס האבען צוואמען אויפגעשטעלט דעם העלפער 3500 פאסאשירען.

דימיסיע פון בעלגישען מאבינעט צוליב'ז מאמע פאר פלעמיש איז דער גאנדאוער אוניווערזיטעט

ברוסעל, 13. נאוו. (פס.) אויף דער זיצונג פון דער לובערלעכער פרעקציע איז בעשלאסען געוואָרען אפצוווארפען פון דעם פארשלאג וועגען אינפיהרונג פון דער אוניווערזיטעט פון גאנדאוו די פלעמישע שפראך.

די ברוסעלער פאלוטישע קרייזען ריכטען זיך, אז אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט זיך אנגעפאנגען דער רעגירונג קריזיס.

געדענק טאוועל אויפ'ן גזשיבאוד פלאץ איז וואַרשא

וואַרשא. (פאלפאנוש) הינט אין אויפ'ן גזשיבאוו-פלאץ אין וואַרשא פאר'נעמען די פעשלונגען פון דער נעדענק-טאוועל לכבוד דעם 25-טען יאהרטאג פון ערשטען בעוואפנטען קאמף מיט'ן צארizם פאר דער אונאפהענגיקייט. עס האבען גערשרט אינגעגנ פיהרער פון די פראקס.

דער נייער בודזשעט פון דער סאוו.-רעגירונג

מאסקווא, 13. נאוו. (סס.) דער ראט פון די פאלקס-קאמיסארען האט אויסגעארבעט דעם בודזשעט פאר'ן נעכסטן יאהר. דער בודזשעט נעמט אין אסמע א סומע פון 11 מיליארד מיט 390 מיליאן רובל אין מיט 45 פראצ. העכער פון פארואהרינגען בודזשעט.

א פאזיציע פון 4 מיליארד רובל אין בעשטימט פאר דער נאציאנאלער וירטשאפט. 60 מיליאן אין בעשטימט פאר שאפען א תבואה-פאנד. אויסער דעם וועלען א תבואה-פאנד. אויסער דעם וועלען אנדערע שפעציעלע פאנדען פארמאגט ווערען פאר דעם צוועק פון פארזארגען די פאזיציעס פאר בולדוזע, חוגיגע א.א.

צי האבען יודען געשענדעט מיסול-מענישע הילליגע מקומות?

אנפראגע איז ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 13. נאוו. (ימא) אויף דער הינטיגער וויצונג פון ענגלישן פארלאמענט האט זיך עדוואַרד בוי אינטערפרעצירט: איז דער דעקרעט פון אלעקסאנדער דעם גרויסען, וועלכער האט פארלוירען דעם בעזיץ פון פאלעסטינע, נישט אויפגעהויבען געווארען, אז יודען האבען געשענדעט מוסולמענישע הייליגע מקומות? דער בי מ'אקדאנעלד האט ענטפערט, אז ער האט קיין אינפארמאציעס פון דעם נישט, אבער ער וועט זיך אפרופען אויף דער פארמאנטער אויסוואָרטיגער אפיס.

דאן איז נעשטעלט נעווארען אן אנפראגע: וואר איז פארגענומען וואָרטלוך פאר „רבר"? וויליאם לון ענטפערט דערויף: דער הויך-קאמיסאר. דער „רבר" קען זיך אבער וועגרען מוט א מעמאראנדום צום קאלאניאל-אמט.

—0—

יודישע קהלות איז רייטשלאנד סובווענציאנירען דעם „ארט"

בערלין, (יפ"א)

די יודישע קהלות אין דייטשלאנד אנערקענען אלץ מעהר די וויכטיגקייט פון דער ארבייט פון „ארט". אלס בעוויז קען דינען דער פאקט, דאס 14 יודישע קהלות אין דייטשלאנד פאר'ן יאהר אין זינערע בודזשעטען פאר'ן יאהר 1929/30 ארייננעשטעלט גרעסערע סובווענציעס פאר דער ארבייט פון „ארט" פערפאנד. צוויישען די דאזיגע קהלות גע פינען זיך די בערלינער, פראנקפורטער, פרעסלויער, לייפציגער אין קעניגסבערגער, וו' אויך אייניגע קלענערע קהלות. א גרעסערע סובווענץ פאר'ן „ארט" האט בערוקזיכטיגט אין זיין בודזשעט אויך דער פארפאנד פון די יודישע קהלות אין פרייסען".

נייעס בקיצור

מאמאם מאן איז דער פינפטער דייטשער שריפטשטעלער, וועלכער האט בקיצור די נאבעל-פרעמיע פאר ליטעראטור.

*

אלייעזר בלייבטרו ווילטש-מוזיקער פון שאך-שפיל. די לעצטע פארטיע מוז באגלויבאט ווערען אין געבלויבען רעמי.

*

אין ניו-יארק איז פארגעקומען אנגענוועהנליכער זעלבסטמארד. מוס רות ראקוויל, אן אנגעזעהענע דאמע פון דער געזעלשאפט, האט גערופען אן אראפעלאן צו א שפאציר אויפן רוף. אויסער דעם ווילען שטארק פארנרעסטרט געווארען די פאזיציעס פאר בולדוג, חוגיגע א.א.

—0—

ר' מאיר יאסקאוויטש ז"ל

אין אנגענזעהענער ערער חסיד. מען ערוואַרטס, אז צו דער לויה וועט קומען דער ערער רבי שליט"א.

דער טויט פון ר' מאיר יאסקאוויטש ז"ל איז א גרויסער רבי'ן מיוחס, אן'אונדזם פון פולצער רבי'ן ז"ל, א גרויסער בעל-תורה, א בעל-צדקה

געלטען אין אין אונזער שטאט נע שטארבען דער בעקאנטער חסיד'ישער גביר ר' מאיר יאסקאוויטש ז"ל.

דער טויט פון ר' מאיר יאסקאוויטש ז"ל האט אין גאנץ לאדז אוועקגערופען גרויסע חסיד'ישע קרובים.

—0—

פרשטין וויקטאריא, די שוועסטער פון עקם-קיוער ווילהעלם נעשטארבען אין באן

די אונגליקליכע „הערבסט ליבע" אוז חתנה פון דער 61 יעהריגער פירשטין מיט'ן רוסישען עמיגראנט זובקאוו האבען זי נעיאגט אין קבר אריין

בערלין, 13. נאוו. (סס.) הנגם פרוה אין אין באן נעשטארבען פון א לונגען-ענטצינדונג די שוועסטער פון עקם-קיוזער ווילהעלם, די פורשטין ווי-מאריא, די פרוי פון זובקאוו'ן.

שוין נעכטען האט זיך אזוי פיל פערשפרעט, אז צוישען אויף אזוי פיל פערשפרעט, נישט האבען נאכט דאקטוירים, נישט האבען דעם קיין האפנונג זי צו רעטאלטען דעם לעבען, האבען צו אזוי פיל גערופען די נאהענטסטע קרובים. דער עקם-קיוזער ווילהעלם האט אויסגעטראָגן 2 מאל א שלאג פון א מכונית, וועלכע האט אים פארפלאנטשט דעם פוס. אין שפיטאל האט מען אים אפגעשניטען דעם פוס, אבער ער איז נישט אויפגעוואכט פון נארקאזע. אין דעם צושטאנד איז ער אויך נישט געווארען ביז אין טויט.

די מוטער פון דער פרשטין ווי-מאריא איז נעבוירען אין 1866 אלס די טאכטער פון שפעטער-דיגען גרויסען כוזר-פירשטען מון ווילהעלם, די פורשטין ווי-מאריא, די טאכטער פון דער ענגלישער קעניגין ווי קטאריא.

די מוטער פון דער פרשטאַרבענער נער איז געווען אויך „הערבסט-ליבע" צום רוסישען עמיגראנט זובקאוו, מוס ווילהעלם, דער זובקאוו, איז דעמאלטס-לעבען פון דער פורשטין ריזיגע סימפע געלה, ווען ער האט פערמאלט וועט מוס פערדראסמיגע חברים אין בערלין. די פערוואלטער פון דער פורש אוהם ערלויבט צו נעמען פון דער פורשטין אין פרעסלויער אין פרוי פון דער פורשטין ווי-מאריא, די שוועסטער פון עקם-קיוזער ווילהעלם, נישט צו לאזען אין דער פרוי פון זובקאוו'ן.

מוס נעכטען האט זיך אויך נאכט נעזוגט צוישען אויף אזוי פיל פערשרעקט, אז די דאקטוירים, נישט האבען נאכט דעם האבען נישט קיין האפנונג זי צו רעטאלטען דעם לעבען, האבען צו אזוי פיל ארויס-נערופען די נאהענטסטע קרובים. דער עקם-קיוזער ווילהעלם האט בעקומען 2 מאל א שלאג פון א מכונית, וועלכע האט אים פארפלאנטשט דעם פוס. אין שפיטאל האט מען אים אפגעשניטען דעם פוס, אבער ער איז נישט אויפגעוואכט פון נארקאזע. אין דעם צושטאנד איז ער אויך נישט געווארען ביז אין טויט.

די מוטער פון דער פרשטין ווי-מאריא, די פרוי פון דער פרשטין ווי-מאריא, די טאכ

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר: נפתלי-אן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.

וישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסט ראציע 10047

דער ליקווידאציע-אפמאך מיט דייטשלאנד

די געגענזייטיגע אנולירונג פון די ענטשעדיגונגס-תביעות.

פון ד"ר ב. זוידען.

דער פּוילישׂ-דייטשער ליקווידאציע־אָפּמאך, וואָס איז אומפֿאַרגעסלעכ, וואָרעם אין וואַרשׂע דורכ'ן מונדספֿאַל זאלעסקי אין דעם דייטשען באַמשאַפֿט־מער ראַוישער, שׂרלעדינג פֿון נאַנצע רייה נעגאָציאַטאָרן שטרעסעמאַנען שׂרייס־פֿראַגען. דערמיט ווערען בעזונדערס די פֿאַרשׂוידענע שוועריגקייטן נאַראַמלע בעצוי־הונגען אינצוויטשען נאַראַמלע בעצוי־הונגען צווישען ביידע מלוכות.

אונ'ס פֿראַגליכט פֿון דער ראַזונער ליקווידאַציע האָט פֿאַקטיש נעהאַרשט א פֿאַראַקאַמלע סיטואַציע. פֿון דער פּוילישער זיטע זענען אַרויסגעוואָקסן נאָך וואָרען פֿרוואַכע טענות וועגן די רעכ־ווינדיצירט פֿון דער דייטשער אָקופּאַציע אין די מלחמה־יאָהרען (בלויז לאַדז אַלײן האָט א שענה פֿון 800 מיליאָן זל.) א חוץ דעם האָט די מלוכה נע־האָט אינהרע בעזונדערע טענות צו דייטשלאַנד. די אָלגעמיינע סומע פֿון די חבֿיות האָט בעשׂראַפּען אַ'ערד פֿון 700 מיליאָן דייטשע מאַרק. פֿון דער צווייטער זיטע האָבען וויכער דער דייטשע בורגער אַרויסגערוקט תביעות צו פּוי־לען צוליב דער ליקווידאַציע פֿון זייערע פֿערשׂטאַנדען אין פּוילען אויף א סומע פֿון 800 מיליאָן מאַרק. די דייטשען זע־נען אָבער נעשטאַנען אויפֿ'ן שטאַנד־פּונקט, אז צוליב דאַרפֿען זיי נאָר די קרייגס־אָפּטשׂקודונגען, וואָס זענען אויך שוין אָפּגעשׂריבען געוואָרען דורכ'ן אונטער נאַציאָנאַלען ארבייטער־טריבונאַל אין בערלין. אָבער וויכטיגער איז דער פֿאַקט, אַז פּוילען האָט נישט קיין שום אויסצאָהלונגען פֿאַר פּוילען אין דער־מיט נישט נויטיג צו פֿאַרלאַנגען פֿון דייטשלאַנד קיין שום מעגליכ־קייטען פֿון די אַמעריקאַנישע בער־זעס. די בשׂרזען־קענונגען זענען מאַקע אָנגעפֿרעגט געוואָרען, וואָס זיי זענען אויך שוין אָפּגעשׂריבען פֿון דער קומעדיקער פֿערשׂטענדיגונג צווישען פּוילען און דייטשלאַנד. אין דער פֿאַרבינדונג מיט דעם ווערט אויך אָנגעוויזן, אַז דער פּוילישׂ-דייטשער האַנדעלס־מראַקאַט האָבען זיך פֿון 5 יאָר צוריק אויסגעדעהנט אויף 10 יאָר, אַזוי אַז ער וועט נאָך אויפֿהערן צו עקזיסטירן ערשט אין 1934.

אין אַלע דיזע פֿאַלן איז דאָס פֿאַרהאַנדלונגס־רעזולטאַט פֿאַר פּוילען אַ זייער גינסטיגער. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ גלייכבערעכטיגטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע פֿרייהייט אין אַלע זיינע אויסנוצונגען. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ פֿאַרשׂיכערטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע גאַראַנטיע פֿאַר זיין אייגנטום. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ פֿאַרשׂיכערטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע גאַראַנטיע פֿאַר זיין אייגנטום. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ פֿאַרשׂיכערטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע גאַראַנטיע פֿאַר זיין אייגנטום.

וי עסטלאַנד שיצט די „אומגעזעצליכע" קינדער

אין עסטלאַנד איז מיט עטלעכע יאָהר צוריק נעגרינדעט נעוואָרען א פֿראַ־נזוזיג, וואָס אוהר אויפֿנאַבע האָט נע־זאַלט זען דורך אויפֿקלערונג אין דיר־פֿאַרשלאַפֿענע צו די נעזעצגעבערישע קער־שׂידאַפֿטען צו אונטערשטיצען די שׂר־מעהרהייט פֿון דער בעפֿעלקערונג. די פֿראַנזוזיג פֿון דער דייטשער אָקופּאַציע אין די מלחמה־יאָהרען (בלויז לאַדז אַלײן האָט א שענה פֿון 800 מיליאָן זל.) א חוץ דעם האָט די מלוכה נע־האָט אינהרע בעזונדערע טענות צו דייטשלאַנד. די אָלגעמיינע סומע פֿון די חבֿיות האָט בעשׂראַפּען אַ'ערד פֿון 700 מיליאָן דייטשע מאַרק. פֿון דער צווייטער זיטע האָבען וויכער דער דייטשע בורגער אַרויסגערוקט תביעות צו פּוי־לען צוליב דער ליקווידאַציע פֿון זייערע פֿערשׂטאַנדען אין פּוילען אויף א סומע פֿון 800 מיליאָן מאַרק. די דייטשען זע־נען אָבער נעשטאַנען אויפֿ'ן אומ־פֿאַרגעסלעכ, אַז צוליב דאַרפֿען זיי נאָר די קרייגס־אָפּטשׂקודונגען, וואָס זענען אויך שוין אָפּגעשׂריבען נעוואָרען דורכ'ן אונטער נאַציאָנאַלען ארבייטער־טריבונאַל אין בערלין. אָבער וויכטיגער איז דער פֿאַקט, אַז פּוילען האָט נישט קיין שום אויסצאָהלונגען פֿאַר פּוילען אין דער־מיט נישט נויטיג צו פֿאַרלאַנגען פֿון דייטשלאַנד קיין שום מעגליכ־קייטען פֿון די אַמעריקאַנישע בער־זעס. די בשׂרזען־קענונגען זענען מאַקע אָנגעפֿרעגט געוואָרען, וואָס זיי זענען אויך שוין אָפּגעשׂריבען פֿון דער קומעדיקער פֿערשׂטענדיגונג צווישען פּוילען און דייטשלאַנד. אין דער פֿאַרבינדונג מיט דעם ווערט אויך אָנגעוויזן, אַז דער דייטשׂ-דייטשער האַנדעלס־מראַקאַט האָבען זיך פֿון 5 יאָר צוריק אויסגעדעהנט אויף 10 יאָר, אַזוי אַז ער וועט נאָך אויפֿהערן צו עקזיסטירן ערשט אין 1934.

אין אַלע דיזע פֿאַלן איז דאָס פֿאַרהאַנדלונגס־רעזולטאַט פֿאַר פּוילען אַ זייער גינסטיגער. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ גלייכבערעכטיגטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע פֿרייהייט אין אַלע זיינע אויסנוצונגען. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ פֿאַרשׂיכערטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע גאַראַנטיע פֿאַר זיין אייגנטום. אין אַלע פֿאַלן איז פּוילען אַ פֿאַרשׂיכערטער פּאַרטנער, וואָס האָט אַ פֿולע גאַראַנטיע פֿאַר זיין אייגנטום.

א יידיש פאלמס-הויז אין דאנציג

דאנציג (יפא)

וויי דער י. ס. א. — פֿערשׂטעהט זיך, וויסט זיך, וואָס אין בנין פֿון דער קהלה פֿאַרשׂאַלטונג אונטערגעבראַכט ווערען א יידיש פֿאלקסהויז מיט אַבמעלונגען פֿאַר א בילליקסטע, לעזער זאָל, וויצונגעס־זאָל פֿאַר פֿעראינען אין

לאדזער כראניק

וועקסעל-פראָטעסטן אין לאדז

לאדז קומט דערויף נאכנישט די בכורה...

(ו) אין פאריגען חודש זענען פרא־מטמורט געוואָרען 45744 וועקסלען אויף א סומע פון 8,933.000 זל. לויט דער סטאטיסטיק געפינט זיך לאדז אויפ'ן צוויטען ארט אין פרט פון פרא־מעמורט וועקסלען.

צוזיכמיננפאדר פון האנדווערקער-קער-באמערי אין לאדז

דעם 18. אוו־19. ד.ח. וועט אין לאדז פארקומען א צוזאמענפאָהר פון אלע האנדלעס-קאמערען אוו פוילען. די טאג־ארדנונג איז א זעהר וויכטיגע.

ביטעם צום אקציז אויף 1930

(—) פונ'ן 15. ד. ח. דארפען אלע שענקערס אוו דעסטארען-בעזיצער אפ־געבען בומעם צום אקציז וועגען בעגינ־גן די אקציז-פאטענטן.

פראצעס צווישען דער אקציען-געזעלשאפט „פאנאנסקי" אוו אשר קאהן

וועט בקרוב פארקומען איז לאדזער קריין-גערילט

דער פראצעס האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין די סוחרישע קרייזען

נאך אוהם ערקלערט, אז אפילו די גרעס־טע אוו עלטסטע לאדזער פאברי־קאנטן שטעהען פאר א באנקראט. דערבי האט ער געשיקלדשרט די זעהר שווערע לאגע פון פאנאנסקי'ס פאבריק.

די וואַרשאַווער צייטונג האט דערפון געמאלדט א נעברויך אוו פערעפענטלי־כט א ידיעה, אז די פירמע פאנאנסקי אוו ערב באנקראט. די דאזיגע ידיעה האט געמאלדט א געוואלדיגען רושם אין די סוחר'ישע קרייזען. די פירמע פאנאנ־סקי האט אבער פערזיכערט, אז די ידיעות האבען זיך נישט באשטעטיגט. עס איז אמת, אז ס'איז בשרותם געווען קריזיס, אוו ווילכען עס געפינט זיך דער מאנופאק־טור-האנדעל צוליב די צאהלונגס-שוויי־ריגקייטען פון די לאדזער הויפטמאנו־פעקטורען.

נאך א דיסקוסיע איז בעשלאסען גע־ווארען אויסצוארבייטען א נעמיינזאמען פלאן פון די פערקויפס- אוו קרעדיט־נאָרמעס. דערבי איז געפלויגען מיטלונג פון די האנדעלס-אינטערעסע־נטען, וואס זענען פון די אויסצוגע פונאנדער־פאמעטנסען. די בוי-אינטערעסע פון די סוחרים בעים אויסקויף פון נייע סוחרים, וועלכע עס האט בוי אוצט גע־פעהלט סאלונדאריזמעט אוו פערשטענ־גוש פאר דעם שוין פון די אונגעגע לע־בענס-אינטערעסען.

וויטער איז אנגענומען געווארען א בעשלוס זיך צו ווענדען צו דער פער־וואלטונג פון סוחרים-פארײַנען, ווען־ען בעמיהען זיך אין דיזע אנגעלעג־סטאנצען, אז ס'זאלען נענומען ווערען אוו אלס די: מאטעריעלע בעדינגונגען פון דיזע סוחרים בעים אויסקויף פון נייע פאטענטען. די בוי-אוצטונג פונדער־מיטלונג פון די האנדעלס-אינטערע־סענטען אוו פון קרעדיט פון פאב־רי־קאנטן.

קראנקער האנדווערקער בעפריט פון פאטענט

כאטש ער בעשעפטיגט 1 ארבייטער

אורטייל פון לארזער נעריכט

(§) די לאדזער פינאנץ-קאמער האט אויפגעפאדערט דעם האנדווערקער יוסף וואסערמאן אויסצוקויפען א פאטענט אלס א דאקטאר-צוגנוג. אז ער איז אנגע־הויג צו דער ארבייט, אוו ער ארבייט מאקע נישט. דאס נערוכט האט אבער־קענט וואסערמאן'ן פאר אונשולדיג, מחמת דער אויסנעמיקער לאגע פון ארבייט נישט, נאר עס ארבייט אנשטאט אים א נעדונגענער ארבייטער.

וואסערמאן איז אנגעקלאגט געוואָרען, האט דער האנדווערקער פארגעשטעלט א דאקטאר-צוגנוג, אז ער איז אנגע־שטעלט אלס א בעסערע ארבייטער, אבער נישט אלס א בעל-מלאכה. ער האט פעליקע דיפלאמען אוו צייגנישען פון פאריגע ארבייטען, אבער ער האט נאך נישט קיין אייגענע ווערקשטאט.

דער פראקוראר האט פארגעשלאגען, אז מען זאל אים אפנעמען דאס פאטענט, ווייל ער איז נישט בעשעפטיגט אלס בעל-מלאכה.

דער פרעזידענט פון דער קאמער האט אבער ערקלערט, אז ער האט נישט קיין רעכט צו אזא פארלאנגען, ווייל ער איז דאך בעשעפטיגט אלס בעל-מלאכה.

124 דירות פון דער געזעלשאפט „לאקאטאר"

(ב) די געזעלשאפט „לאקאטאר" וועט דאס אן אין אהרצ נעמ האבען לאקא־מאַרשן-שוין. דאס דירה-נעלד וועלט בע־רעכענט אוו צוזאמענגעלייגט ווערען אוו אונטערנעהמ־מונגען לויט דער פאקטישער נרוים פון זיישרץ אומצאצען. צוליב דעם פאסירט, אז נעבעלרינג נעשעפטלעך מוס קלינגע אומצוצאצען מוזען אויסקויפען אזעלבע פאטענטען, וו־ עס קויפען אוים גרויסע נעשעפטען מוס מיליאנונג אומצאצען.

קאנטראל-פערזאמלונגען

פון די יאהרגענג 1904, 1889 אוו 1902.

הינט, דארפען זיך צושטעלען צו די קאנטראל-פערזאמלונגען אין לאקאל טער־נאוא 18 די רעזערוויסטען, פון יאהר־גאנג 1902 (קאטעגאריעס A, C, D, אין C אינס. C צוויי) וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון דעם 2, 3, 5, 9 8 אוו 10 קא־מיסאריאט אין זיערע פאמיליע-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות.

L Ł M N

אין לאקאל אויף נייע-ציגעל גאס 51 וראפען זיך צושטעלען די רעזערוויסטען פון יאהרגאנג 1904 פון 7 קאמיסאריאט וואס זיערע פאמיליע-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות.

A — E

איינשליסליך.

מארגען, פרייטאג, דארפען זיך צושטעלען צו די קאנטראל-פערזאמלונ־גען אין לאקאל נאוא-טארגאוא 18 די רעזערוויסטען פון יאהר-גאנג 1902 (קא־טעגאריעס A, C, D, אין C אינס. C צוויי) וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון דעם 11 קאמיסאריאט אין זיערע פא־מיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט אותיות:

O P

אין לאקאל אויף נייע-ציגעל-גאס 51 דארפען זיך צושטעלען די רעזערוויס־טען פון יאהר-גאנג 1904 די וועלכע וואוינען אין שטח פון 7 קאמיסאריאט אוו זיערע פאמיליע-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות.

F J

רעגיסטראציע פון יארגאנג 1909

הינט, דעם 14 נאוועמ. פון 8 פריה ביז 3 נאכמ. דארפען זיך מעלדען פער־וועלכע זענען נעבוירען אין יאהר 1909 אוו וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון

10 קאמיסאריאט אוו וועמענס פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט:

N O P R S T U W Z Ż

מארגען, פרייטאג, פון 11. קאמי־סאריאט —מיט די אותיות:

A B C D E F G H I J

יידיש טעאטער

אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאי

גאסטראלען פון די בעריהמטע אמעריקאנער קינסטלערין

בערטא זאסלאווסקא

מיט'ן אנטייל פון די אנגאשירטע ארטיסטען

שלמה הערשקאוויטש אוו לעאן געטליבערמאן

2 פרעמיערעס אין 1 וואך!

פרייטאג, ד. 15-טען, שבת, ד. 16-טען, זונטאג, ד. 17-טען 9 אוועד

פרעמיערע!!! — צום ערשטען מאל אין לאדז! — דער שלאגער פון אמעריק. טעאטערס — פרעמיערע!!!

אויך אין וואַרשעווער „סקאלא" טעאטער געשפילט 200 מאל לויט די רעשטי פון רודאלף זאסלאווסקי

דער גאלדענער שידוך

אין 4 אקטען פון מ. שוואַרץ, מיט נייע געזאנגען אוו טענץ

הויפט-ראל ליזא — בערטא זאסלאווסקא.

שבת, 4 נאכמיטאג מאטאג, ד. 18 9 אוו. צום פאפילערע פרייזען

פון 1 ביז 2.50

פרעמיערע!!! צום ערשטען מאל אין לאדז דער שטארקסטער שלאגער ווי עס שפיגעלט זיך אפ דאס לעבען פון דער אומטערוועלט

די בלוטיגע נקמה

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון בארבער

הויפט-ראל סערקע קאזאק — בערטא זאסלאווסקא

1) דער ליבהאבער צווינגט זיין כלה צו שאנדע 2) טאטע מאמע גלויבען אין זייער קינדער ערליכ־קייט 3) דער געקויפטער יחוס 4) דער ליבהאבער קומט נאך פרעטענציע געלט 5) דער געצווינ־גענער גט 6) דער בעצאהלטער חוב.

עס נעמט אנטייל לויט א. ב. פרוין: בעזמאן, מאכארזוסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריע, אייזענבערג, באלבירסקי, גוטמאן, האמבורגער, מאכארזוסקי, נייהויז, פאלאנסקי אוו דאקטור.

אדמיניסטראטאר—מ. ארנוואלד, מוזיקאלישע לייטונג—ל. זעלמאן.

בילעטען אויך אלע פארשטעלונגען צו באקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

לאדזער סוחרים וועגען דער לינדערונג פון קריזיס

נייע געשעפטען מוזען אויסקויפען גרויסע פאטענטען.

(§) די מעקסטיל-סעקציע בים צענ־טראלען סוחרים-פארײַנין פארזיכטיגט זיך צו ווערען אויף דעם 10. האט אפגעהאלטען א פרעזאמלונג. פערשטעהט זיך, אז ס'איז בשרזהרט געוואָרען די פראגע וועגען קריזים, אוו וועלכען עס גלויבט זיך דער מאנופאק־טור-האנדעל צולוב די צאהלונגס-שוויי־ריגקייטען פון די לאדזער הויפטמאנו־פעקטורען.

דער ענין האט איצט אנגענומען צו ווערען ערנסט. וויבאלד דאס אויבער אנגענעזעהענער באנק-דירעקטאר אין לאדז נעמט זיך דער מיסיע שלום צו מאכען צווישען די צוויי באגווע־פאטענטאמטען. זיין מיסיע האט אבער נישט נעהאט קיין ערפאלג. די פירמע „פאנאנסקי" פיהלט זיך בעלעדיגט אוו בקרוב וועלען מיר האבען א זעהר אינ־טערעסאנטען פראצעס.

(§) די מעקסטיל-סעקציע בים צענ־טראלען סוחרים-פארײַנין פארזיכטיגט זיך צו ווערען אויף דעם 10. האט אפגעהאלטען א פרעזאמלונג. פערשטעהט זיך, אז ס'איז בשרזהרט געוואָרען די פראגע וועגען קריזים, אוו וועלכע עס גלויבט זיך דער מאנופאק־טור-האנדעל צולוב די צאהלונגס-שוויי־ריגקייטען פון די לאדזער הויפטמאנו־פעקטורען.

וויטער איז אנגענומען געוואָרען א בעשלוס זיך צו ווענדען צו דער פער־וואלטונג פון סוחרים-פארײַנען, ווען־ען בעמיהען זיך אין דיזע אנגעלעג־סטאנצען, אז ס'זאלען נענומען ווערען אוו אלס די: מאטעריעלע בעדינגונגען פון דיזע סוחרים בעים אויסקויף פון נייע פאטענטען. די בוי-אוצטונג פונדער־מיטלונג פון די האנדעלס-אינטערע־סענטען אוו פון קרעדיט פון פאב־רי־קאנטן.

124 דירות פון דער געזעלשאפט „לאקאטאר"

(ב) די געזעלשאפט „לאקאטאר" וועט דאס אן אין אהרצ נעמ האבען לאקא־מאַרשן-שוין. דאס דירה-נעלד וועלט בע־רעכענט אוו צוזאמענגעלייגט ווערען אוו אונטערנעהמ־מונגען לויט דער פאקטישער נרוים פון זיישרץ אומצאצען. צוליב דעם פאסירט, אז נעבעלרינג נעשעפטלעך מוס קלינגע אומצוצאצען מוזען אויסקויפען אזעלבע פאטענטען, וו־ עס קויפען אוים גרויסע נעשעפטען מוס מיליאנונג אומצאצען.

אויסגעשניטען א שוי-פענסטער

אין ארויסגענג'עט פוטער פאר 14 טויזענד זל.

(ו) דונסטאג בינאכט האבען גנבים איפגעפאנט די שלאוויזיץ פון נעשעפטס־פענסטער פון א פאטאמער-צוגנוג, וואס איז אויסגעשטעלט אין דער שויבוי־פענסטער, וואס בעפינט זיך אויף דער גאס שוי־פענסטער, וואס בעפינט זיך אויף דער גאס 40 טויזענד זל.. די אויספארשונג איז נאך נישט אפגעשלאסען.

דער געהיימניספולער דאקטאר

שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט.

בעארבייט ספעצ. פאר"ן „לאדזער טאגעבלאט" פון י. פייערמאן.

(105 זעץ פארטזעצונג)

— גוט! — האט וועלמטאן אויסגערופען — איך האב געמיינט די רעכטע קעשענע, נישט די לינקע. אוו דער לינ־קער איהר א ברילינג, פאברוקס-מארק סערענג נומער 201564.

דאס כאפ דאס וועגן א קוק געטוון אויף וועלמטאנ'ען, וויבאלד ער פארשאפען, וועל ינענער האט נישט גלאטאס קיין שום מעוח. וועגן האט באמת נעהאט מעשה א ברילינג פון דער פירמע סערענג. מען האט אים זוך א נייע זטמען. די גרעסטע האט זוך אזוי נאהענ צוגעמיטען, אז עם האט אוהם א שלאג געטון דער ריח פון אזהר פיידער. זי האט נעפרעגט:

— וואס זאגט אזהר צו דעם, הער וועגן?

דער היפנאטיזאר האט, שמייכלענדיג, צוגעגעבען:

— אזהר קאנט דרוסט וויזען אנער רעוואלווער. אזהר האט דאך אן אנדערער אפטומלונג פון אנער ברוי־טאג א בעשטענדיג, אז אזהר מאנאן נעווארען. עם אוו נעווארען בפענט אוו מונכען דעם 1. אגוסט 1921 מוס דעם נומער 5. אזהר האט זוך זעהר נעאנטלט צו בעקומען די ער־לויבנוש, הער וועגן.

צו לאכט פון אזהם אוו חלום אט דער דאזוגער מענש? ער האט ארויסגענומען אלץ פון מאט. אלץ האט נע־שמיסט.

— נעגוג! — האט וועלמטאן אויסגערופען — איך האב נעמיינט די רעכטע קעשענע, נישט די לינקע. אוו דער לינ־קער האט איהר א ברילינג, פאברוקס-מארק סערענג נומער 201564.

דאס כאפ דאס וועגן א קוק געטוון אויף וועלמטאנ'ען, וויבאלד ער פארשאפען, וועל ינענער האט נישט גלאטאס קיין שום מעוח. וועגן האט באמת נעהאט מעשה א ברילינג פון דער פירמע סערענג. מען האט זוך א נייע זטמען. די גרעסטע האט זוך אזוי נאהענ צוגעמיטען, אז עם האט אוהם א שלאג געטון דער ריח פון אזהר פיידער. זי האט נעפרעגט:

— וואס זאגט אזהר צו דעם, הער וועגן?

דער היפנאטיזאר האט, שמייכלענדיג, צוגעגעבען:

— אזהר קאנט דרוסט וויזען אנער רעוואלווער. אזהר האט דאך אן אנדערער אפטומלונג פון אנער ברוי־טאג א בעשטענדיג, אז אזהר מאנאן נעווארען. עם אוו נעווארען בפענט אוו מונכען דעם 1. אגוסט 1921 מוס דעם נומער 5. אזהר האט זוך זעהר נעאנטלט צו בעקומען די ער־לויבנוש, הער וועגן.

צו לאכט פון אזהם אוו חלום אט דער דאזוגער מענש? ער האט ארויסגענומען אלץ פון מאט. אלץ האט נע־שמיסט.

— נעגוג! — האט וועלמטאן אויסגערופען — איך האב נעמיינט די רעכטע קעשענע, נישט די לינקע. אוו דער לינ־קער

די פערטייידיגער פון דער „עגלה"...

די „רעפובליקא'ס" און די „נלאסען", די „מרים בעשיצער" פון די סוחר'ישע אינטערעסען, בערעטיגען די נייע עקזעקוציע-טאקטיק פון מאגיסטראט

די מאגיסטראט-פאליטיקער האבען אפנים אנגענומען דעם עולה, וואס זיי בענוצען נעגען דער לאדזער בעפעלקע־רונג, וואס איז דערשלאגען פון אונאפיל־הארמלוסען קרונזם, איז פיהלענדיג זיך נישט אונגענעזען איז ארדנונג, האבען זיי געמוזט דאס, וואס פיל פאר זיי האבען שוין געמוזט איז אזעלכע פאלען. זיי האבען ארטענעלייגט די מוזאה איז דער קרושה, ציבלאושנדונג זאל איז דיר לאד־זער, צוליב דעם וואס איר האט נאכגענעבען דעם דרוק פון דער „רעפובליקא" איז נישט אויסצוגעבען קיין פאפיר פאר דער פעסט, וואס איז פארגעזעהען פאר דעם יום־טוב. דאס איז אבער נישט דער ערשטער מאל, וואס דער מאגיסטראט האט אויסגעגעבען פאפיר פאר פעסטן, וואס זענען נישט פארגעזעהען מיט דער נויטיגער פארזיכטיגקייט. אזוי האט ער פאר איניגע יאהר צוריק איז פאר־בינדונג מיט דעם פעסט פון דער „ווארשעווער" פאפיר־פאבריק, וואס האט אים שפעטער אויסגעלאכט, ווי ער האט זיך אויך אויסגעלאכט איז פאר־בינדונג מיט דעם פעסט פון דער „ווייסער אדלער". אבער דאס איז נישט דער ערשטער מאל, וואס דער מאגיסטראט האט זיך אויסגעלאכט מיט זיין פאליטיק. ער האט זיך אויסגעלאכט, ווען ער האט פארבאטן דעם פעסט פון דער „ווייסער אדלער", ווייל ער האט נישט געוואלט, אז דער פעסט זאל זיך אפהאלטן אין דער שול, ווען ער האט פארבאטן דעם פעסט פון דער „ווארשעווער" פאפיר־פאבריק, ווייל ער האט נישט געוואלט, אז דער פעסט זאל זיך אפהאלטן אין דער שול, ווען ער האט פארבאטן דעם פעסט פון דער „ווייסער אדלער",

Lodzer Tageblat № 264 לאדזער טאגעבלאט

ערד און ארבייט

(ענדע פון זייט 3)

מען מוז זיך צוקוקען צו דער ווירקלעכקייט. דאָס מאַרינירן א פּאָליטישן פּראָבלעם, וואָס האָלט נישט פון רעדטן. נישט ער רעדט, נאָר ער ברענגט פּאַקטן. מאקדאָנאלד פּאָר זון אָפּפּאָרטן קנון צמערונג האָט אונטערלאָזן וויצמאַנ'ן צו זיך. מיר זעהן צוגרויזן פון דעם אונהאלט פון זעער געשפּרעך. עס איז נאָך צו פרי צו העלפן. אי. א. ו. עס הערט זיך אין רייד אפּיסלעך א צו אפּוצישלעך מאָן, אבער איז חוֹך ארבן זענען דאָך דאָס אמת'ע, פּשוט'ע דינגרים.

עס רעדט סאקער. שטרעזע פּערשפּרייט אויף אלע קנדעך. דער אויסדרוק פון דער גאנצער קאָליציע — עס איז אונטערסטאנדן דאָך פּאָליטיק, וואָס איז פון אזהר דערווייל 2 מיליאָן יאָהר איז נישט נאָר קנון גרונגע זאָך. די לאָגיק איז נישט לאָי שלעכט, וויל מען טיילדערט זי. נעוועלניך מוז מען שטרייכן אויף דער וואָג. א. א. ו. עס הערט זיך אין רייד אפּיסלעך א צו אפּוצישלעך מאָן, אבער איז חוֹך ארבן זענען דאָך דאָס אמת'ע, פּשוט'ע דינגרים.

עס רעדט סאקער. שטרעזע פּערשפּרייט אויף אלע קנדעך. דער אויסדרוק פון דער גאנצער קאָליציע — עס איז אונטערסטאנדן דאָך פּאָליטיק, וואָס איז פון אזהר דערווייל 2 מיליאָן יאָהר איז נישט נאָר קנון גרונגע זאָך. די לאָגיק איז נישט לאָי שלעכט, וויל מען טיילדערט זי. נעוועלניך מוז מען שטרייכן אויף דער וואָג. א. א. ו. עס הערט זיך אין רייד אפּיסלעך א צו אפּוצישלעך מאָן, אבער איז חוֹך ארבן זענען דאָך דאָס אמת'ע, פּשוט'ע דינגרים.

עס רעדט סאקער. שטרעזע פּערשפּרייט אויף אלע קנדעך. דער אויסדרוק פון דער גאנצער קאָליציע — עס איז אונטערסטאנדן דאָך פּאָליטיק, וואָס איז פון אזהר דערווייל 2 מיליאָן יאָהר איז נישט נאָר קנון גרונגע זאָך. די לאָגיק איז נישט לאָי שלעכט, וויל מען טיילדערט זי. נעוועלניך מוז מען שטרייכן אויף דער וואָג. א. א. ו. עס הערט זיך אין רייד אפּיסלעך א צו אפּוצישלעך מאָן, אבער איז חוֹך ארבן זענען דאָך דאָס אמת'ע, פּשוט'ע דינגרים.

70-יעריגער געבורטס-טאג פון י. דרייפוס-בראדסקי

בראָדע (יסא) דער פּרעזידענט פון שוויצאַרישען בונד פון יודישע קהלות י. דרייפוס-בראָדסקי פייערט אויצט זיין 70-יעהריקען געבורטסטאָג. דער בעל-היובל איז אינגער פון דער שווייץ. ער האָט זיך בעזונדערס פּערדינט מיט זיין קאמף נעגען דעם נעזיץ פון שחי-מה-פּערבאָט, וואָס פערפלוכטעט אויצט אין דער שווייץ אין בזוג דערפּיהרען דאָס נעזיץ וועגן רעליגיעזען אומגעריכט נאָר אויך די פּאַרוועזענ-הייט פון אידישע קונדער אין די מלוכה-שולען. זיין פּיל אָהרען פערעמטע דרייפוס-בראָדסקי דעם אמט פון קהלות בונד-פּאַרוויצער אין דער שווייץ. ה' דרי-פוס-בראָדסקי איז פּאַרשטעהער פון שווייצאַרישען יודענטום אין דער „רושואיש אינדושטריעל". די יודישע פּרעסע אין שווייץ וויזעט דעם בעל-היובל זעהר וואַרעם אַרטיקלען.

אכטונג, ציימונג-פערקויפער

אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון ד. 3'. נאָוו- וואָס די מיט-גלידער האָבען געריכטן, וואָס איז פּערגעקומען מיט דעם פּאַרוויצענדטן מנחם אסט, יחיאל גינצבורג און בנימין עלבוש, איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע, צי מען זאָל זיך אנשליסען אין דעם וואַרשאווער ציוטונגס-פערשפרייטער-פעראיין, נאָר א לאנגע דיסקוסיע איינשטימיג פון די גאנצע פערזאמלונג איז אנגענומען געווארען א בעשלוס נישט אנצישליסען זיך אין וואַרשאווער פעראיין, נאָר צו בלייבן, אזוי ווי ביז יעצט אונפּאר-טייאישען לאדזער פעראיין, אפצווארפען דעם בעשלוס פון דער פער-וואלטונג און אויסדריק אונצופרידן דער פערוואלטונג. גלייכצייטיג איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז קיין שום ציימונגס-פערקויפער זאָל נישט ארויסשיקן קיין יונגלעך מיט די אוועגד-אויסגאבען, איז געגען-וואָלטונג און אויסגעדריקט אונצופרידנהייט דער פערוואלטונג. גלייכצייטיג איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז קיין שום ציימונגס-פערקויפער זאָל נישט ארויסשיקן קיין יונגלעך מיט די אוועגד-אויסגאבען, איז געגען-וואָלטונג און אויסגעדריקט פון אלע ציימונגען און אויסגעשלאסען ווערען פון פּעראיין.

טיט אכטונג דאס פרעזידיום.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און טעגליך!
„דאס לעבן און צוקונפט פון דער פרוי"

אויסנעמישע אויפנאהמען צום דאזיגען ביל'ד זענען אויסגעפיהרט געווארען: אי-נאאמאמישען אינסטיטוט, דערמאטאָלאָגישער קליניק, הויפּערישער בערשטונג-סטאָל, מלוכה'שער וויכגערין-קליניק און א. ה. דער אנהויב איז דאָס ענטשטעהן פון מענשלעכען לעבען, אנאטאנאמיע פון פרויען-קערפער, דאָס מיטער-פּראָבלעם כלישע ערציהונג פון דער פרוי.

צוליב'ן כאראקטער פון דעם ביל'ד ווערט עס דעמאנסטרירט אן מזוזק-אילוסטראציע. כאר יונגענד פערבאָטען.

נאך-סטענער פּראָגראמע: „פאר-פּריהלינג" אין די הויפּט-ראָלען: זבישקא פּאווען, מאריא גארטשינסקא און באָגוסלאוו סאמפּערסקי

ו. י. ז. א.

היינט, דאנערשטאג, ד. 14 ד. ח. אין לאקאל פון וויזא (פּזשעיאזד 2) ווען האלטען

א רעפעראט ד"ר י. פרענקעל

1-טער פון ציקל „די יונגסטע א"י פאעזיע" (א. סלאנסקי)

אילוסטר. רעציטאציעס אנהויב 8.30 אוועגד.

פאר מיטגלידער און זייערע געסט איז דער אריינגאנג אומזיסט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע חויט-קראנקהייטען אין מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלום אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
מוזאריץ לאמפּ-עלעקטרישער חיל-מאשינעס-מאסאזשעס
טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אוועגד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זלאטען

קלויזוילעם
— און —
זאבעזפּיעטשענע עס
אויף אלע שטעט איז פּויליע
ערלעדיגט אמשנעלסטען דאס רעכטס-קאנסולענטען-בירא
„ארנוס", 36 זאכאדניא 36

אזעלכעס איז נאך נישט געווען!
נאר וואס איז ארויס פון דרוק א העכסט-אינטע-רעסאנט סער פון יודישן פאלקלאר-אוצר א. נ.
„לעקסיקאן פון יודישע חכמות"
פון הרב ישעיה זלאטניק.
דער לעקסיקאן ענטהאלט די גרעקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אנעקדאטען און איינפאלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דער לעצטער צייט, וועלכע זענען נאך אין ערגיץ נישט פערעפענטליכט געווארען. אנ'אמת'ן גייסטיגען פערגעניגען קאן יעדער יור גרעפּ-נען אין די חכמות, וועלכע שפּרודלען מיט'ן עכטען יודישען הומער אן ווית, וואס זענען אזוי אייגנארטיג און אריגינעל אין דער וועלט-פאלקלאר-ליטעראטור. דאס ספר פאר'ן פּריים 3 זל.
איז צו באקומען ביים מחבר:
Rabin Sz. Złotnik, Radom.
געגען נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט.

הויפאטעקען-נעלד
צו בילינע ציגונע
אויף בערלינער היזער
בעזארגט שנעל
Ch. Regenwetter
Berlin S. 14, Stallschreiber № 33
Telefon: Dönhoff 4337.

דער וויכטיגסטער אפּטעק פון דער שטאט
ש. האבערג. פּאנסקא 1.
ער קאנסטאנטינער צופאר טראמווייַ מיט 3, 15.
ערלעדיגט און שרייבט אלערלייַ ביטעס און קלאגעס קלאזולעס זאבאזפּיעטשענישעס
— ספּעציאליסט אין שטיי ער עננים —
אדווא'אניעס אויף פּאָדאטעק דאָכאָדאוט
Hochberg, Żeromskiego 1.
Telefon 36-77.

אנאנסירט
נאר אין
„לאדזער טאגעבלאט"

איך קויף
און צאהל די בעסטע פרייזען פאר גאלד, זילבער, בריליאנטען, דימאנטען און פערל אויך וויך לעמבארד - קווישעס. נייער מארק (פלאץ וואלנאשטשי) 10 1-טער שטאק, קאפּעלוש.

צוויי צימער און קוך
זאפּערט אוועקצוגעבען אין צענטרום שטאט. צו ערפאהרען אין רעדאקציע פאר „ל". 3478

א וואוינונג פון 2 שטובען און א קוך אין צענטרום פון שטאט 1-טער שטאק, פראָנט פון זאפּארט אויפצוגעבען. צו ערפאהרען אין אדם. פון „לאדזער טאגעבלאט" „B".

וויכטיג פאר דאמען!
פאר נאר 2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף געבעטן צייט. געדענקט די אדרעס:
23 זאוואדזקא 23
אין הויף. 2-טען אינגאנג, ליפקע פארטער.
בעמערק.: נור היטען די לעצטע נייהייטען אין סעזאן נור פאר **50 פראצ.** ביליגער. וויי איפּערא.
„TOLA"

דאס לאנג-יאהריגע רעכטס-קאנסולענט ביורא
ש. האבערג. פּאנסקא 1.
ער קאנסטאנטינער צופאר טראמווייַ מיט 3, 15.
ערלעדיגט און שרייבט אלערלייַ ביטעס און קלאגעס קלאזולעס זאבאזפּיעטשענישעס
— ספּעציאליסט אין שטיי ער ענגים —
אדווא'אניעס אויף פּאָדאטעק דאָכאָדאוט
Hochberg, Żeromskiego 1.
Telefon 36-77.

„Pogotowie Krawieckie" KIERSZA
זשערנאסקיעגא 91 רוג-נעווענע מאמענטאל מרישט אויף א גאר-ניטער פאר 3 זל.; א קלייד פאר 2.80 זל.; א פאלטען פאר 3 זל. צוזאמען מיט אפּנעמען און פא-שיקן. עקספרעס וואָקזאל, פּאָרטע איבערארבייט, ניצעווטע, קינס-טליך פערצערטהען. מיר פּאר-בען אין וואשען פוטערס אויפן לייפציגער ארט. 4898

אנאנסירט
נאר אין
„לאדזער טאגעבלאט"

איך קויף
און צאהל די בעסטע פרייזען פאר גאלד, זילבער, בריליאנטען, דימאנטען און פערל אויך וויך לעמבארד - קווישעס. נייער מארק (פלאץ וואלנאשטשי) 10 1-טער שטאק, קאפּעלוש.

צוויי צימער און קוך
זאפּערט אוועקצוגעבען אין צענטרום שטאט. צו ערפאהרען אין רעדאקציע פאר „ל". 3478

א שהען דעמאנטירט געווארען
פון זאפּערט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען בושע-שינער 2 אין צוקערניע. 5474

3 שטיבעז מיט א קוך
איז זאפּערט איבערצוגעבען, עווענטועל מיט מעבעל, קילינסקי 133, וואוינונג 26. 1836

קאלעקטארען און סוב-קאלעקטארן פון לאדזן!
איהר טעט פערדינען חרש'ליך 4000 זל. און מעהר, וען איהר וועט דערהאלטען א פערטרע-טונג פון פּראנק-חויז וואס איז קאנצעסיאנ. דורכ'ן פונ.-מיניסטעריום, נאר אזא אינסטימציע גיט אייך און די קונדען די גרעסטע גאראנטיע. גיט אכטונג דערויבער פון וועמען איהר נעמט א פערטרעטונג, אין גע-נענפאל זענט איהר די שולדנים פון זיך אליין! די גרעסטע פראוויזיע! פאסענט, שפּעדיגע גע-שע און פ. ק. פ. אם. Dom Bankowy פאר do Biura Ogłosz. „P. A. R.", Lwów Akademicka 14.

לעמשניצע
17 זגיערסקא 17, טעל. 16-83
אלערלייַ קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספּעציאליסטיש דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אהרענד.—מאסאזש, עלעקטריזירונג פאקען-שלעמפּען, קינסטליכע טירגזאג'ן-עפּשטראלונגען אימפּיגירן גענען שקאר לעמיגע.

Kowalskina
PROSZEK OD BÓLU GŁOWY DLA DOROSŁYCH
„KOWALSKINA" USUWA NAJSILNIEJSZE BÓLE GŁOWY
A.K.
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI" WARSZAWA.

דאנקזאגונג
די פערוואלטונג פון דער אנדזשיעווער „גמילת חסדים קאסע" דריקט אויס איהר הארציגסטען דאנק דעם סעקרעטאר, ווי אויך דעם פאריזיצע-דען פון דער מעדיצינישער הילף-סעקציע הר' חיים מנחם כהנא פאר זיין אונערמידליכער ארבייט לטובת דער אנדזשיעווער יידישער בעפעלקערונג און וויינשען איהם פרפלג אין זיין ווייטערדיגער טעטיגקייט.
די פערוואלטונג פון דער גמילת חסדים-קאסע
וויי אויך פון דער מעדיצינישער הילף-סעקציע
ביי דער גמילת חסדים-קאסע

דאס ווירקזאמע מיטעל צום וואשען — וועלט פערקויפט אויסשליסליך אין פעקלעך

כדי צו פערזיכערן די קונדשאפט פון קיפען פאלסיפי-קאטען, איז א געוואונהייט אויף צופרעדענען נאטענקלאטורען אויף די שטיקלעך זייף. געוויס איז דאס אג'אונמעגליכקייט, אויב עס האנדעלט זיך וועגען לוקס, וויל ארויפשטעלען דעם נאמען אדער די פירמע אויף יעדער טאבלעטקע איז אונבעגרעפליך!

צוליב דעם, איז דער אריגינעלער לוקס, דעם אמעריסטען זיכערער, אויסגעפרובטער און וויירקזאם מיטעל צום וואשען דעליקאטע געוועבען און וואל-שטאפען, וואס ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פערקלעבטע גראנאט-פעקלעך מיטן אויפשריפט Lux. מ'דארף זיך דאהער פערהיטען פון זשמלי-כע נאכמאכונגען, פערלאנגענדיג לוקס שטענדיג נאר אין פעקלעך מיט דער נאמענקלאטור. מיט לוקס קען מען אויסוואשען גלענצענד אלענאנטע קליידער פון דעליקאטע געוועבען און זיידענע פיינע וועש.

וואלענע העמדלעך, וועש זען קינדער-יאקעס וי אויך גרעבע וואלענע קאצעטן און אלערליי פלאנעלענע אנציגער, וואשען נאר מיט זיי אין זיי וועלען דערהאלטען נאך אנ'אונצאהליג וואשען אין ביז ענדע דאס וויכטיגסטע און דעם נייעם אויסזעהען, אויב זיי זענען געוואשען אויפשליסליך אין לוקס.

LUX
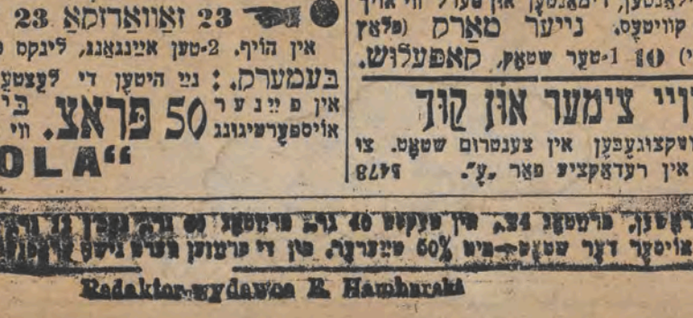
מ'דארף פערלאנגען לוקס נאר אין פעקלעך.